

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 4

HIRDETÉSEK:

Hatásfokú polt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐKESZKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 23.

Meghiúsított orosz offenzivakísérletek.

BUDAPEST. A főhadiszállásról jelentik:

Kárpátokban hegygerino közelében attól délre a Nagy-Ág, Latorca- és Ung folyók területén új harcok folynak.

Galiciában tegnap oroszok ismét támadásba mentek át anélkül, hogy sikert értek volna el. Különösen Dunajec alsó folyásánál szenvedtek súlyos veszteségeket.

Nida mentén és Tomasowtól délre fekvő területen kisebb ütközetek fejlődtek.

Przemysl előterében harcok folynak tovább. Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Franciák veresége az egész fronton.

Berlin, december 22. A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nieuportnál és Ypern-vidéken általános nyugalom van. Francia területén csapatok által megerősített angol sereg tegnap és ma éjszaka kétségbeesetten támadott, hogy St. Hubert és Givenchy mellett december 20-án elvesztett állásaikat visszafoglalják, de támadásaikat visszautasítottuk. Richbourg vidékén sikerült régi állásaikban megvetni lábukat. Franciáknak Alberte vidékén Compiègnétől északkeletre, Souain és Pertes mellett ellenünk tegnap intézett támadásait, súlyos veszteségeket okozva visszavertük.

Argonneok nyugati részén néhány lövészárkot elfoglaltunk. Argonneoktól keletre, Verduntól északnyugatra és északra, francia támadásokat könnyűszerrel visszautasítottuk, miközben helyenként a legsúlyosabb veszteségeket szenvedték.

Sajnos, csak a közzététel után állapítottuk meg, hogy Joffre tábornoknak 1914. évi december 17-ikén kelt és tegnap nyilvánosságra hozott hadiparancsa a következő utóirattal végződött:

„A hadiparancs ma este az összes csapatokkal közlendő; megakadályozandó, hogy a sajtóba kerüljön.” Legtöbb hadvezetőség.

Közeledés Varsóhoz.

Berlin: A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntéren Kelet- és Nyugat-Poroszországban helyzet nem változott.

Lengyelországban csapataink hevesen harcolnak a Bzura és Ranka szakasz birtokáért. Több helyen már kiterjesztettük szakaszokon való átkelését.

Polica jobb partján szövetséges csapatok még harcolnak. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Béke vagy forradalom?

Arad, december 22.

A sok jó tulajdonsághoz, a melyet a németektől meg kell tanulnunk, hozzátartozik az a józanság, a mely sohase igyekszik az eseményeket úgy beállítani, hogy az a maguk javára legyen kedvező. A négy hadihajó pusztulását minden szépítés nélkül adta be, — és nem keres valószínűtlen következtetéseket csak azért, hogy vele kellemesebb hangulatba ringassa magát.

Ezzel a hideg tárgyilagossággal írta most meg a legtekintélyesebb német újságok egyike, hogy a háborútól nem lehet várni Oroszország új, belső forradalmának kitörését, még az oroszok teljes vesztesége után se. Nem lehet várni az új Gapon pópák talpraállását, új zendüléseket, mint a mandzsuri hadjárat idején. Akkor az orosz katonákat tízezer mérföldnyire vitték el, a biztos pusztulásba, most pedig a háború itthon folyik le.

Ha a valóság nem bizonyítana ez ellen, a logika is sok érvet hozhat föl cáfolatul. Akkor a háború az orosz földtől távol pusztított, — tehát megkímélte magát az orosz birodalmat. A háború csak a katonákat követelte az oroszoktól áldozatul, sokkal kevesebb katonát, tartalékost és népfölkelőt, mint most. Ma azonban a német és osztrák-magyar seregek előnyomulása Oroszország területének jelentős részét borítja el; nagy városok kerülnek az ellenség birtokába és ennek sikerei menekülésre kényszerítik a polgári lakosság nagy részét. A háború közvetlen és kegyetlen hatása sokkal nagyobb az orosz népre, mint a mandzsuri hadjárat. Amint az nem volt nemzeti háború, ez se nevezhető annak. Az orosz népnek nagyon kis része lehet, amely örömet tűri a háború megpróbáltatásait csak azért, hogy a Szerbia fölött gyakorolt pro-

tektorátus ne csorbuljon meg általa. És akkor csupán arról volt szó, hogy Oroszország a földteke másik oldalán elveszt egy tartományt; most azonban a vereség, amelyet egyre több józansággal látnak az oroszok, az európai orosz birodalom közepén, a megáláztatás irtóztató erejével éri a cárszágát.

Mindebben a fájdalomnak, a zuglódásnak, a dühnek annyi erjesztő anyaga gyülemlik meg, amely elegendő ahhoz, hogy az orosz abszolutizmus bilincseit is szétrepesztő forradalom törjön ki. És a forradalmat előkészítő jelenségek közül többnek hire pattant ki. Proklamációkat adnak kézről kézre: „elég volt már a vérontásból!” Nyíltan izgatnak egyes főtisztek meggyilkolására, akikben a háborús párt fejeit, vagy a kudarcok okait látják. A letartóztatott duma-képviselőknél lázító brosúrákat találnak. Mind ez még messze jár a forradalomtól: de így már sokszor kezdődtek a hatalmasokat buktató, rendszereket fölbontó forradalmak.

Most azonban egy más, megfigyelni való mozzanat híre érkezik. Ha ez igaz, akkor ép arra való, hogy a forradalmat megelőzze. Oroszországban a békevág lobog föl, hogy menyire erősen, arra jellemző, hogy az elterjedt hírek szerint maga a cárné és Witte gróf állanak a békét előkészítő akciónak élén. A cárné, mint az ingatag, befolyásolható uralkodó előtt ellensúlyozója Nikolajevics Miklós nagyherceg háborús izgatásának és Witte, a ki a japánok győzelme után olyan békét szerezhetett, amely Oroszország becsületét megmenthette.

Nemcsak a harc téren érnek a német és osztrák-magyar seregek győzelmeinek gyümölcsei. A harc még tart és bizonyára még nehéz felada-

tok várnak az útjában. De Oroszországban már a békéről és a forradalomról beszélnek, mint a mely az orosz hadsereg vereségét követheti. A kettő között választaniok kell.

Hadseregünk

általános offenzívája északon.

(Megtört az orosz invázió. — Az első döntő ütközet. — Az ellenség földjén fejezzük be a háborút.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 22.

Haeber százados, a Pester Lloyd katonai szakértője a mai hadi helyzetéről a következőket írja:

— A nagy küzdelem köztünk és az oroszok közt a mi javunkra dőlt el. Az orosz offenzíva, amely előbb a Warthánál és Krakótól keletre állott meg, később több hetes, a makacs, több száz kilométeres fronton folyó szletharcokban mindinkább megtört, teljesen összeomlott s végre e hónap közepén visszavonulással alakult át.

Ezzel fordulat állott be a hadviselésben. Az első döntő ütközet megtörtént s eredménye, hogy most már mi visszük az offenzívát az ellenséges országba.

Csapatunk már eddig is többször előnyömlött s mozdulatainak offenzív jellegű volt. A különbség az eddigi és a mostani offenzíva közt az, hogy eddig offenzívánk nem lehetett tartós, mert nem sikerült az ellenségen döntő győzelmet aratni. Még nagy részletredmények — mint a Dankl sereg kraszniki diadala volt — sem eredményezhetnek egy millió seregnél valódi döntést. Nem lehet akkor sem általános eredményről beszélni, ha az ellenfél ugyan az egész vonalon, de önként visszavonul, a visszavonulásra kényszerítve nincs. Ez volt az eset nálunk a két nagy ütközet, a gródeki és a San melletti után. Ép úgy, mint ahogy a kraszniki és zamosci ütközetek után nem tekinthetük az egész orosz hadsereget megvertnek, úgy a mienket sem a wereszycai és sani ütközetek után. Egyszerűen eddig egyik félnek sem sikerült a másik felett általános eredményt elérni. A hátrálás és előrenyomulás eddig manővrozás volt.

Csak a legutóbbi óriási ütközet a Bzurától Krosnoig tekinthető összefüggő nagy akciónak, amelynél mindkét részből a főerők álltak egymással szemben. Ezuttal már nem lehet részletredményről beszélni, sem pedig a front önkéntes visszahelyezéséről, miután az oroszok számára — akik számbeli fölényben voltak s érdekük volt döntést provokálni, sőt kényszeríteni — semmi ok sem volt a kitérésre. Ez alkalommal az oroszokat szó szerint az egész vonalon visszavetettük és az, ami a Sannál még nem, most sikerült. Sikerült megtörni a nagy tömeg erejét, az orosz tulcrót.

Az orosz fölény győzhetetlenségének legnagyobb szerteoszlott. Eddigi offenzív erejük a Warthánál tetőpontját s a bizonytalanság helyett, amely eddig habár rendületlenül bízunk a döntőségünkben s hadseregünk világségében, több, mint öt hónapig bizonyos mértékben mégis elfogott bennünket, most már az a szilárd meggyőződés él bennünk, hogy ha a háború még korántsem ért véget s ha talán átmenetileg lesznek is még korántsem ért véget s ha talán átmenetileg lesznek is még nehéz momentumok, de a kimenetel, a végeredmény immár nem lehet bizonytalan. Az orosz erők már majdnem hátrányban vannak, az aktív szerep, a tempo diktálása immár a miénk.

Az oroszok általános visszavonulásával befejezést nyert Oroszországgal való háborunk első fejezete. Ennek a fejezetnek karakterét az oroszoknak az a törekvése adta meg, hogy befűjenek osztrák-magyar és német területre. A hadjáratnak ez első részét markánsan befejezi az oroszoknak neméz, de épen azért dicsőséges visszaszorítása. Ha eddig csak az orosz invázió feltartóztatása sikerült, most teljesen megtörtük frontjukat s visszahőmpölygésre kényszerítettük.

Bebizonyított tény, hogy két ízben, midőn a helyzetet nem láttuk döntésre érettnék s állásainkat feladtuk, az oroszokat ez meglepetésszerűen érte. Annyira váratlanul érte ez őket, hogy csak akkor tudták meg mozdulatunkat, midőn az már teljesen befejezést nyert. Egész orosz hadtestek tűzerege bombázta még akkor is hadállásainkat, midőn azokat már régén kiürítettük és az orosz gyalogság rohamra indult az üres földcsövek ellen.

Kétséges, vajon az is megiepte-e most az oroszokat, hogy nekik kellett menekülésszerűen visszavonulniok. Inkább hihető, hogy a nagy döntés kimenetelét már előre látták. Tömeges veszteségeik foglyokban, hadianyagban és biztonságérzésben biztos jele volt eikerülhetetlen leveretésüknek.

Es most megkezdődik a háború második fejezete. Nagyon is optimisztikus volna azt hinni, hogy az oroszok veresége egyuttal teljesen megtörte ellenállóképességüket. Még a hasonló vereségeknek nagy sora kell, hogy következzen az orosz birodalom teljes leveretéséig. Nincs az sem kizárva, hogy a háború további sora átmeneti sikereket hoz az orosz fegyvereknek. De a jövő hadviselés alapvonása mégis az lesz, hogy az oroszok defenzívára vannak szorítva, hadseregünk általános offenzívába megy át s azt kezében is tartja a háború teljes befejezéséig.

Még sok türelemre van szükség. Oly történelmi akciónál, mint Oroszország legyűrése, európai hatalma megtörése nemcsak hatalmas erőre van szükség, hanem időre is, hogy ez az erő megtegye hatását. Lassan, de mélyen szántja be a háborús eke a jövő földjébe bárázdáját.

Lodzban,

a meghódítás után.

(Ehezik a lakosság. — A koldusok városa. — Mindent a németektől várnak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 22.

A Kölnische Zeitung kiküldött tudósítója az elfoglalt Lodzból a következőket írja:

Kint, nem is tulságos messzeségben a német ágyuk még utána dörögnek az elvonuló oroszoknak, a városban megkönnyebbülten lélegzik a lakosság, egy remény hatja át az összes szíveket: csak sohase térjenek vissza. Mindenki nyugodtabb idők után vágyakozik, de főleg segítség után a pillanatnyi nyomorban. Mert azzal lépten-nyomon találkozik az ember.

Az ütközet, amely néhány nap előtt tolyt le itt, a belvárosban kevés nyomot hagyott, a külső negyedben, ahol a német támadás történt, természetesen megfelelő pusztulás mutatkozik. De az a kár, amelyet a mi tűzeregünk okozott, semmi az orosz csapatok szándékos pusztításaival szemben.

Ami az embernek itt elsősorban feltűnik az a szédületes, szinte félelmetes utcai forgalom. Az természetes, hogy mindentféle katonai járművek vonulnak most a csapatok után s a városban rajzanak a mi katonáink, de inkább a polgárság az, amely úgy látszik, a maga egészében az utcán van. Sűrű csoportokban vonulnak a gyalogjárón, alá s feljárnak s figyeltik a katonaságot. Minden arcon ott a nyugtalan várakozás és félelem, hogy az oroszok visszajöhetnek. Mintha nem is meréneek abban hinni, hogy vagyonuk és testi épségük biztonságban is lehet. Nem mernek beszélni, mert szerintük a város tele van orosz ügynökökkel, akik azokat, akik barátságosak a szövetségesekkel, denuncálják, hogy később talán kiszolgáltatassák őket a kozákok kancsukáinak. Ettől jobban félnek, mint a pestistől, mert amidőn hat hét előtt a németek sztratégiai okokból elhagyták Lodzot, a kozákok véresre kobácsolták az embereket az utcán, fosztogattak

és raboltak. E napok története rá van írva az arcokra.

Az emberek szinte jobban félnek az orosz ügynököktől — ahogy a spionokat eufenisztikusan nevezik — mint maguktól az oroszoktól. Bizonyos időre van szükség, hogy az emberekbe visszatérjen az abszolút biztonság érzete.

Kétségtelen, hogy a nyomor nagy Lodzban. Minden életszükséglet hiányzik, különösen azonban szén, petroleum és kenyér. E sorokat Lodz egyik legelőkelőbb hoteljében írom, a szobában azonban jéghideg van: nincs szén, nem lehet fűteni. Hus élvezéséről a lakosság tulajomó többsége már régén lemondott. Tegnap mutattak nekem egy fél kenyeret, szinte feketét, amely itt nyolcvan pfennigbe kerül. Amellett kenyeret pénzért is alig kapni. Épígy áll a dolog főzelékekkel, burgonyával, úgy, hogy nem is értem, miből él most az óriási lakosság. Mindenki a német kormányzásban bizik, amely rendezni fogja a dolgokat. Igazán megható, mennyire bíznak itt a németekben, olyan nemzetnek tartják, amely mindent tud, mindenhez ért és mindent keresztül visz.

Amikor a németek visszatértek, mindenki ujongott. Először kerékpáros-osztagok jelentek meg, aztán a lovasság, végre példás rendben a gyalogság. De amikor kiürítették a várost, ez is példás rendben történt. A katonák énekelve vonultak el, mert tudták, hogy a város kiürítése csak pillanatnyi szükség. Másképp történt ez az oroszoknál: a csapatok a legvadabb összevisszaságban futottak a városon keresztül.

Mindez azonban nem segít a nehéz órában. A harsvonal községei el vannak pusztítva, részben le vannak égve. A népes falvak lakossága feltartóztatathatatlannal özönlött a városba s ott növelte a nyomort. Az orosz uralom alatt még a katonák is szenvedtek, az orosz hadsereg élelmezése teljesen felmondta a szolgálót, sőt annyira ment a dolog, hogy a katonák háztól-házra jártak kenyeret és más élelmiszert koldulva.

Egyáltalán a koldulás! Most is alig lehet az ember három lépést, hogy alamizsnát ne kérjenek tőle. Megkísérelték ugyan, hogy — természetesen valódi orosz módon — segítsenek az állapotokon, amennyiben egy organizációt léptettek életbe, a mely azután teljesen felmondta a szolgálatot. Az organizáció egy bizottság volt, amely teljesen tapasztalatlan polgárokból állott, a kik megkísérelték ugyan a legmagasabb árakat megállapítani, de lelkiismeretlen kalmárok kijátszották a rendeletet.

A városban különben rend van s a polgárok boldogok. A katonai hatóságok eddig mindössze arra kényszerültek, hogy két németellenes lap szerkesztőit és kiadóit a háború tartamára Németországba távolították el. Hogy az oroszok hasonló esetben szintén így járnának el abban a látottak után kételkedem, hisz itt derék polgárokat teljesen ártalmatlan kijelentésekért egyszerűen felakasztottak.

Mint már említettem, a külső negyedet sokat szenvedett. A zsidó temető például teljesen elpusztult, mert tőle keletre orosz tűzeregi állás volt, amely természetesen magára vonta a német tüzelést. Valóban monumentális síremlékek voltak itt, mauzoleumnak, amelyek párjukat ritkítják. Mindez elpusztult. S amint a ködös decemberi reggel itt állok, előttem a földönfutó nép rongyos és piszkos hada vonul el, batyu hátukon, kezükben, fáradtan hurcolva magukat. Távolról ágyuszó hallik. Ott-hon érezze magát mindenki szerencsésnek, nagyon szerencsésnek, hogy a háború a mi földünknek csak kis részét boronálta fel...

Támadó harcok Lemberg fölmentéséért.

(Conrad vezérkari főnök a harctéri helyzetről. — Varsó bombázása a levegőből. — Győzelmünk jelentőségéről.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Sajtóhadiszállás, december 22.

Harcok Lemberg felszabadítására.

(Offenzívánk a Stryjtól délre.)

Milanóból jelentik a *Vossische Zeitung*-nak: A *Secolo* pétervári jelentése szerint a Kárpátokból kiindulva Dolina irányában a Stryj folyótól délre hatalmas osztrák-magyar ellenoffenzíva van kifejlődőben. A *Morning-post* pétervári levelezőjének értesülése szerint Krakótól délkeletre legközelebb döntő csata várható.

(Dolina Galiciában a Stanislaw—Stryj közti vasútvonal mentén van és onnan a Stryj folyó mentén vezet a vasút Lembergbe. Ha itt elegendő erővel történik az osztrák-magyar előrenyomulás, akkor a harcok folytatása Lemberg felszabadításához vezethet.)

Krakó védőeregének dícsérete.

Krakó. Frigyes főherceg Krakó várparancsnokának és legénységének napirányában fejezte ki a legmagasabb szolgálat nevében megelégedését és elismerését azért a mintaszerű magatartásért, amellyel a tábori őrséggel együttműködve az ellenség erejét szüntelenül kiváló hadműveleteivel megtörték.

Conrad báró harcainkról.

Budapest: A sajtó hadiszállásról jelentik:

Conrad vezérkari főnök ma a következő érdekes nyilatkozatot tette egy olasz szerkesztőnek:

— A harc főszíntere most Lengyelország és Galicia. Itt fog megtörténni a döntés. Szerbia másodrendű akció, amelynek megoldása szintén északon dől el. Az olasz lapok azzal vádoltak engem, hogy Olaszország ellen irányuló katonai politikát űzök. En mint vezérkari főnök csak kötelességemet teljesítettem, amikor gondoskodtam a monarchia összes határainak megerősítéséről.

— Teljes a bizalmam a hadsereghez, amely bebizonyította, hogy nálunk nincsenek nemzetiségi különbségek, mikor az uralkodó hívó szava hallatszik.

Huszonkilenc bomba Varsóra.

Bukarest. A *Diminatea*-nak jelentik Pétervárról: A „*Varsavsky Korjer*” jelentése szerint december 16-án ismét megjelent egy Zeppelin Varsó felett és bár az *Alexandrew*-kaszárnyából erős tüzelés alá fogták, mégis sikerült huszonkilenc bombát dobni a városra. Ezek egy része elpusztította a Szent-pétervárral való drótösszeköttetést, a többi pedig 116 embert ölt meg és több mint kétszáznegyvenet súlyosan megsebesített. Ezután a Zeppelin Lodz felé visszarepült. A városban nagy a pánik. Elismerik már az angolok az oroszok futását.

Kopenhága. Angol lapok jelentik Pétervárról, hogy az északi hadiszíntéren változás állt be a helyzetben annak következtében, hogy az oroszok a Visztulától délre Sochaczewnél és Buzza folyó mentén kénytelenek voltak visszavonulni. A németek Varsótól ötven kilométerre Lovicznál állanak. Egyes helyeken alig 400 méter választja el egymástól a német és orosz lövéstörőket.

London. A *Times* jelenti Pétervárról: Az oroszok Sochaczewnél megváltoztatták állásaikat és új pozícióikat a németek Kiernozia és Sochacew felől támadják.

Orosz leleplezése a vereségnek.

Krisztiania. Pétervárról jelentik: Mialatt a német csapatok a Visztulától északra az orosz határ felé Mlavan át visszatértek és itt az oroszok követték őket, addig a Visztulától délre Sochaczewnél és a Buzza folyónál az oroszok vonultak vissza és mintegy ötven kilométerrel Varsó előtt foglaltak állást. (Ez a távirat kétségtelenül azt a célt szolgálja, hogy az orosz visszavonulás nagyságáról tévedésbe ejtsen.)

Cár akar lenni a fővezér.

Berlin: A Wolff-ügynökség jelenti Szófiából: Nikolajevics nagyherceg célja a trónbitorlás. Konenka, Saszenow és Iranow generálisok, akik utjában állottak terveinek, ezért öldözte el.

Maga a császár hirdette ki a nagy győzelmet.

Berlin. Hosszu téli éjszaka után ködös reggel, borús nappal virrad Berlintre. Az emberek a szitáló eső málabussá teszi. Egyazerre valaki mondja, valahol hallotta: „Megvertük az oroszokat!” És a hír villámgyorsan terjed el.

A császár maga hirdette ki a kastély erkélyéről. Hajadonfővel, rövid kabátban siotott ki, messze csengő hangon olvasta fel az *Unter den Linden* járókaiknak a főhadiszállás jelentését.

A lobogók percek alatt elloplik a házakat. Haragos öröm váltja fel a legutóbbi napok feszültségét.

Délután rendkívüli sajtókonferencia volt a Reichstagban, ahol v. Blume tábornok a következőket mondta nekünk a győzelem jelentőségéről:

— Amit néhány napja reméltünk, most valósággá vált. Várakozásom felüli a siker: a nagy orosz kolosszus, a mely be akart törni a határainkon, e kísértelen bezúgta fejét. A franciáknak és az angoloknak reménységeiknek, hogy az orosz „gőzhenger” is fog tiporni bennünket, csalatkozniuk kellett; az oroszok nem voltak képesek azt a vasgyűrűt lazábbá tenni, a melyet köréjük fontunk. Az orosz hadsereget Lengyelországban az egész vonalon megvertük. Egyelőre még beláthatatlanok a következmények, de bizonyos, hogy olyan győzelmet aratunk, a mely emberi számítás szerint sokkal

többet jelent mindannál, amit ebben a háboruban eddig elértünk.

— Az oroszok ereje megtört a német és osztrák-magyar hadsereg vállvetett küzdelmén. Gyönyörű az a fegyverbarátság, amely a német sereget Ausztria és Magyarország csapataival egybekapcsolja. Ami Szerbiában történt, vagy történni, az a lengyelországi és galíciai küzdelem mellett alárendelt jelentőségű. Itt, az orosz invázió ellen kellett minden erőt összegyűjteni. Az a szükségesség, hogy a főerőt az orosz kolosszus ellen kellett felvonultatni, megmagyarázza, hogy Ausztria és Magyarország miért nem küldhetek nagyobb csapatokat Szerbiába, az oroszok ellen elért eredmény azonban teljesen igazolja azt, hogy a stratégia a kisebbet alárendelte a nagyobbak. A szerbeknek el fog menni a kedvük az ünnepléstől, az osztrák és magyar csapatok Dél-Lengyelországban jobban megverték őket, mint amilyen vereséget Valjevónál szenvedtek. És velük együtt megvertük összes ellenségeinket! Még újabb áldozatokat követel tőlünk a küzdelem, de a végeredmény immár nem lehet kétséges.

Zavarban a „Times.”

Berlin. Rotterdamból jelentik: A londoni *Times* pétervári tudósítója arról értesíti lapját, hogy „mult esütöttök óta a helyzet az orosz-lengyelországi harctéren nem változott. Az osztrák-magyar sereg kárpáti mozdulatait északi irányban az oroszok megghusították és a csapatokat megállásra kényszerítették. A Visztula balpartján az oroszok Sochaczewnél foglaltak el új hadállást, mire a németek Kiernozia falúcska ellen intéztek támadásokat. — A Rjetsch úgy véli, hogy a németek szakadatlan támadásai arra mutatnak, hogy az orosz centrumot akarják átlopní.”

Jellemző a harctéri helyzetről Pétervárról táplált véleményre, hogy a „*Times*” tudósítója semmi kedvezőt nem tud a lapjának jelenteni, csak arról tudósíthat, hogy a németek erőteljesen folytatják a támadásaikat. Persze azt elhallgatja a tudósító, hogy megkezdődött az orosz sereg általános visszavonulása. Ez a „*Times*” folytonos győzelmi jelentései után legalább is furcsán hatna.

Az oroszok hátrálása.

Stockholm. A *Stockholms Dagblad* katonai munkatársa írja:

Lengyelországban az oroszok elismerik, hogy az Iliv-Lovic közötti frontról visszafordították őket keletre. A németek három ezer foglyot ejtettek és meghódították az oroszok több támaszpontját. Azonkívül offenzívájuk rendszer mederben halad.

Galiciában az osztrákok és magyarok ugyanúgy tapasztalták: ott is visszavonulóban vannak az oroszok. Ez a visszavonulás a dél-lengyelországi Petrokovig terjed. (Petrokov már a miénk. A szerk.) Az osztrák-magyar hadvezetőség az oroszokat, úgy látszik, északkelet felé visszavonulásra akarja bírni, a belső Visztula felé.

Orosz lobogó a Ferenc József-földön.

Bukarest. A *Diminatea*-nak jelentik Pétervárról: Az orosz admirális Siedhof sorhajóhadnagy vezetésével expedíciót küldött a Ferenc József-földre. Ez az expedíció — megérkezve Kap Florá-ra, — ott kitűzte az orosz lobogót és a földesvot Oroszország részére annektálta.

A Ferenc József-föld az Északi-jégesten-gerben fekszik és ezt a földet 1874 óta osztrák-magyar birtoknak tekintették.

Mit csinál a cár?

Pétervár. A pétervári Távirati Iroda je-
lenti Karsból: A cár e hónap 18-án Karsba
érkezett. Itt fényes fogadtatásban volt része.
Miután a cár a kórházban kitüntetések osztó-
gatott a sebesültek közt, meglátogatta a város
erődítményeit. A helyőrségi parancsnoknak el-
ismerését fejezte ki az erőd kitűnő állapota
miatt.

14-én a cár Sarikamysj-be utazott, mely
a vasút végállomása. Ott nagy fegyvertömeg
és élelmiszer van felhalmozva. Oda helyezték a
hadserg közgazgatásának sok szervét is, mely
a kaukázusi seregek nagy részével összekötö-
tésben áll. A cár itt autóbá szállt és eljutott
egy határőrséghez, mely most éppen az orosz
front biztosítására szolgál. Hat órákor a cár
elhagyta a várost.

Kudarcot vallott a francia offenzíva.

— Dover és Calais bombázása. — Letört francia támadások. — Japánokért
könyörögnek a szövetségesek. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—London, december 22.

Dover bombázása hidroplánról.

Berlin. A nagy főhadiszállásról je-
lentik, hogy Prondzyneki tengerész-
aviatikus főhadnagy hidroplánon Do-
ver felé repült és több bombát ledob-
tott. Azt hiszik, hogy az egyik bomba
a pályaudvarra, egy másik a mólóra
esett. Az aviatikus látta, hogy Dover
és Calais között két sor angol torpedó-
zúzóval őrzik a csatornát. Víz repülő-
gép most először kelt át Angliába. Az
aviatikus egy óra múlva visszatért.

Német repülőgép Calais fölött.

London. A Times jelenti: Egy német hyd-
roplán vasárnap megjelent Calais fölött és két
bombát dobott le, melyek azonban semmi kárt
nem okoztak. (M. T. I.)

Uj harc Westend körül.

Genf. Most már Westend körül folynak to-
vább a harcok. Westendet ugyanis az angol
nehéz tüzérség ágyú lövöldözik, de pozitív
eredményt eddig nem tudtak elérni. A belgá-
kat az erős ellentámadás foglalkoztatja, ame-
lyet a németek St.-George felől intéztek elle-
rük. Ezek a csaták folytatódtak az Yser jobb
parján is.

Védekezés a vízzel.

Kopenhága. Francia lapok jelentése sze-
rint arra az esetre, hogy ha a németek belga
területről francia földre nyomulnának tovább
Calais felé, ismét ahhoz folyamodik a szövetsé-
gesek hadvezetősége, amivel Flandriában föl-
tartóztatta az ellenséget: nagyobb területeket
víz alá borít. A Furnestől délnyugatra folyó
Colme-csatorna mentén már megtörténtek az
elárasztáshoz szükséges készülődések. Ha szük-
ség lesz rá: Calais-t egész tengerrel lehet el-
vágni a német előrenyomulástól.

Csiga-offenzíva.

Amsterdam: A Tijd belga levelezője
jelent

A szövetségesek látszólagos téliensége meg-
szűnt. Az egész vonalon folyamaiban van a
támadás, a melyet ezuttal nem kétségbeesett
rchamból álló támadásnak kell tekinteni. In-
kább csiga-offenzívának nevezhető ez az
akció. A francia és angol csapatok tevékeny-
sége Nieuportnál kapcsolatban Westendeneoh
hadihajók által történt bombázásával kettős
célt szolgált: egyrészt azt, hogy területet nyer-
jenek, másrészt azt, hogy a védekezést a né-
met előrenyomulásnak Nieuportnál megakasztá-
sával könnyebbé tegyék. A németek ugyanis
rendszeres és buzgón végrehajtott terv alapján
megerősítették tengerpartot és fokozatosan elő-
renyomulnak Nieuport felé. Észrevehető lett az
a veszedelem, hogy a német parti tüzérek min-
dig közelebb jutnak Nieuporthoz és ezért történt

néhány nap előtt a Lombartzyde ellani táma-
dás és a mostani offenzíva.

— Lélekzethez kell jutnunk Nieuport előtt
— mondotta egy magasrangu francia tiszt.

A németek St. Jorison keresztül ellenof-
fenzívával kísérelték meg a szövetségesek ter-
vének meggyűlöltetését, amelyben St. Joris a
franciák birtokában maradt. Ypernnél is tört
nyertek a szövetségesek. Északkeleti irányban
Zillebeekenél és attól nyugati irányban előre-
jutottak a németek, míg St. Elvi mellett a fran-
ciák értek el kisebb eredményt.

**Nem szállhatnak többé belga partra
az angolok.**

Sluisból jelentik Tydnek: A tenger-
partot Osztiendétől a hollandi határig
itteni becslés szerint 20,000 német ka-
tona tartja megszállva. A parti dűnák-
kon mindenhol ütegek állanak. Ezek
mögött pedig futó lövészárkok sorai.
Körülbelül egy kilométerrel hátrébb is-
mét ütegek következnek, amelyek a
gyalogosági árkokat védik. A németek
a tengerpartot annyira megerősítették,
hogy nemcsak újabb bombázás ellen
van védve, hanem lehetetlenné tesz
minden angol partraszállítási kísérle-
tet is.

**Angol hivatalos jelentés német
győzelmekről.**

Hága, december 22. A hágai
angol követ jelenti, hogy az ar-
gonnei erődökben St.-Bertnél a né-
metek erős támadásban előnyo-
muttak a Maas melletti magas-
latokon.

Kétszáz ágyú dörgött Ypernnél.

London. (Stockholmon át.) Az angol la-
pok az Ypern mellett múlt héten lefolyt ütkö-
zeteket igen véreseknek tüntetik föl. A Daily
Chronicle szerint december 11-én kezdődött
meg a leghevesebb bombázás. Kétszázal több
ágyú hat órán át pillanatnyi szünet nélkül foly-
tatta a bombázást s ezen idő alatt a gránátok
záporát zúdította az ellenséges hadállások felé.
A németek különösen az Yperntől délre eső
Dickebusch falut lötték irratatos erővel. A né-
met tüzérség a nagyszerűen irányított és kon-
centrált tüzi tüzértámadással napokon át való-
sággal pokollá tette az ellenséges hadállásokat.
A tüzérség srappellel árasztotta el a távolabb
fekvő francia lövészárkokat, ahol nagy veszte-
ségeket okozott. A francia tüzérség elkesere-
detten kereste a német pozíciókat, de azok ki-
tűnő földzárakban voltak. A német gyalogság
támadása is irratatos volt. Az egyik napon
véghezvitt támadásaiknál kézi-gránátokat dob-
tak a francia lövészárkok felé, majd félelmetes
rohamot intéztek a franciák ellen, akiknek any-
nyi idejük sem volt, hogy másodszor töltsenek,
mert már német szuronyerdő vette körül őket.
A lap szerint itt a németek háromszoros tul-
erővel támadtak. Most francia gyalogos tarta-

lékesapatok siettek segítségre, de ekkor a né-
met tüzérség olyan gyilkos srappellel töl-
tötte őket, hogy kénytelenek voltak vissza-
fordulni.

A lövészárkokban egymás hátán felüd-
tek a francia katonák holtestei. A „Times”
azt írja, hogy a német haderők, mint „egysé-
gesen alkotott vasfal” állanak a Vogézekiől
kezdve a flandriai harcterekig, amelyet alig le-
het áttörni, míg a francia és angol „ellenfal”
sok helyen megingott a rettenetes német táma-
dások alatt. — Ugyanez a lap azt írja, hogy a
francia tisztiek veszteségei igen nagyok, ame-
lyet alig lehet már pótolni. Sok lovastisztet
helyeztek át a gyalogsághoz s legutóbb a fran-
cia Anamból a benszült csapatokból számos
tisztelet hoztak Franciaországba. Az angol lapok
beismerik, hogy a belga csapatok nagy része
meg van semmisítve.

A bajorok hősiessége Arrasnál.

Frankfurt. Rupprecht bajor trónörökös
napiparancsban ismeri el a bajor első tartalék-
hadtest hősiességét, amelynek katonái hetek
óta lassan, de folytonosan előnyomultak Arrasra.

**Mit terveznek a szövetségesek — a
papirosan.**

Róma. A Stampa írja: A szövetségesek
azt remélik, hogy január közepéig francia és
január végéig belga földről is kiszorítják a né-
meteket és az ellenségeskedést teljesen német
területre viszik át. (1) Hogy ezt elérjék, a szövetsé-
gesek Kitchener lord milliós hadseregén
és a britt kolóniákból szállítandó csapatokon
kívül félmillió japán katonát akarnak a nyu-
gati harctérre vetni. A tárgyalások már foly-
nak Japánnal. (Papirosan fényesen tudnak mil-
liókkal dobálózni a szövetségesek!)

Az angol partvidék bombázása.

Bécs. A Neue Freie Presse jelenti Lon-
donból: A Reuter-ügynökség arról értesül, hogy
a yorki bicoros-érsök az angol partvidék
bombázásánál elpusztult emberek temetésénél a
következő kijelentést tette:

— Ezeknek az embereknek halála az egész
országban megerősíti majd azt az óhaját, hogy
Anglia és szövetségesei minél gyorsabban
befejezzék a háborút, hogy a világ végre megint
élvezhesse a béke jótéteményeit.

London. (Kopenhágán át.) Hardepoolban
három személy ismét belehalt sérülésébe.

Hollandia várja Anglia ultimátumát.

Amsterdam Hollandiában el vannak ké-
szülve rá, hogy Anglia ultimátumban fogja
követelni flottájának átengedését a Selder

Angol kalózkodás.

Hága: Tegnap hajnalban angol ha-
dihajó semleges tengeren lövésekkel
elsüllyesztette az Irma nevű norvég
halászhajót. A norvég sajtó felháboro-
dik az esett miatt és a londoni nor-
vég követ bejelentette tiltakozását.

Az Aradi Közlöny diszes naptárát
minden negyedéves előfizető, amennyi-
ben előfizetési hátralékban nincs, —
az esetben is, ha az előfizetést havon-
ként utítja meg, mint minden évben,
az idén is — ajándékul kapja. Minden
új előfizető, aki december 1-en negyed-
évi előfizetéssel belépett az előfizetők
sorába, ajándékul ingyen és bérmentve
kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes
Naptárát az 1915. évre. Kérjük azokat
a t. c. előfizetőinket, akiknek előfize-
tési tartozásuk van, azt idejekorán ren-
dezzék, hogy a naptárt fennakadás nél-
kül megküldhessük.

Megisztítják csapataink a Kárpátokat az oroszoktól.

(Oroszok pusztításai. — Hadvezetőségünk elérte célját.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Kassa, december 22.

Galciába szorítottuk az orosz a Kárpátokból.

Ungár. Csapataink az Ungmegye határ-szélén találkozó orosz csapatokat lépcsőről-lépcsőre szorították vissza. Az ellenség makacsul védekezik tűzérőnk nagyszerű munkája azonban okozatosan töri meg erejét. Csapataink több ponton már galíciail területen állanak. A többi határszéli megyékből teljesen megnyugtató hírek érkeznek, azok a kisebb ellenséges csapatok, amelyek némely helyütt a határon cirkálnak, sehol sem lépnek offenzívába, hanem csak élelmet próbálnak harácsolni. Az orosz folyók száma egyre növekszik.

Éjszakairoham puska- és lövés nélkül.

Nagybeezna: Ungban az oroszok heteken át nagytuloróban voltak de nem nyomultak előre. Most, hogy az ellenségnek az egész vonalon vissza kell vonulni, többek közt az Ungban és Bregmegyében lévő orosz csapatoknak is az feladatuk, hogy fedezetet nyújtsanak a galíci seregek visszavonulására.

Naponként visznek fogolyszállítmányt Ungvárra.

Az oroszok ungi terepének legfontosabb pontja 1035 méter magas hegy volt. Ezen a helyen betonsáncokat készítettek maguknak és drótsóvánnyal kerítették be a magaslatokat. Katonáink tegnap éjszaka ezt a hegyet rohammal visszafoglalták. A csapatok szigorú parancsot kaptak, hogy lövést ne adjanak, nehogy a puska- és lövésze a hegy közelében alvó orosz csapatokat.

Az orosz védőcsapat tényleg mélyen aludt, miatt catonáink csendben felkuszak a hegyre. Egy magyar altiszt vágta el elsőnek a drótkerítést. Vízünk bajonettel támadták meg az oroszokat, akik közül 150 embert elfogtunk. Két gépfegyver is zsákmányoltunk. A magas hegy birtokában csapataink teljesen urai az ungi határvidéknek.

Mármarosziget. A mármaros határvidéken az ellenség kiűzésére fővezetői csapatunk ma támadásba mentek át. Heves ágyú- és puska- és puskatűz zúdulottunk a Miklénapot ünneplő, mozdulatlanul álló orosz csapatokra, a melyek a heves támadásai szemben csak védekezésre szorítkozhattak azzal az egyetlen céllal, hogy a nehéz terepen lehetőleg rendben vonulhassanak vissza. Annyi kétségtelenül bizonyos, hogy itt minden további veszedelem tökéletesen elmúlt. Az ellenségből felszabadult vidék éhínségben van, a mit a közigazgatás a legszükségesebb élelmiszerek és pénzt szétosztásával nyújt.

Elértük célunkat.

Miskolc, Tarnay Gyula alispán a megye központi választási bizottságának ülésén a következőket jelentette ki:

— Hittél helyről nyert információim alapján konstatahatom, hogy az a győzelem, amelyet szövetségeseinkkel, illetve közös erővel az oroszokkal szemben vívtunk, jelentőségben sokkal nagyobb és értékesebb, mint első pillanatban éreztük. Az ellenség az egész vonalon visszavonulóban van.

Az oroszok beregmegei visszavonulása e győzelem következménye. Tagadhatatlan, hogy a beregmegei bátor és nagyobb erővel történt, de épp ez bizonyítja, hogy az oroszoknak

okai voltak a visszavonulásra, mert ezzel az erővel ok nélkül nem vonulnának vissza.

Most már nyíltan el lehet mondani azt is, hogy Csernovic kiűzése és az oroszoknak a Kárpátokba való beengedése magasabb taktikai okokból történt, hogy az ellenség ereje a döntés színhelyéről elvonassék. Most, miután a hadvezetőség célját elérte, az oroszok önként vonulnak vissza.

Nemzeti önállóságunkért küzd hadseregünk.

Kassa: Abauj-Torna vármegye helyi közgyűlésén Gedeon Aladár országgyűlési képviselő előterjesztésére a következő indítványt fogadták el:

— Az alispáni jelentésből a törvényhatósági bizottság hazafias örömmel és meleg elismeréssel vesz tudomást arról a mély hazaszeretetből fakadó áldozatkészségről, melyet a vármegye lakossága magától minden nélkülözhetőt megvonva, bőségesen kívánja részét kívenni nemzetünk hősi küzdelmeinek terhéből.

Büszke csodálattal kíséri a vármegye közönsége a harctéren küzdő magyar katonáink határtalan bátorsággal párosult hősiességét, mely soha el nem múló, ragyogó bizonyítéka annak, hogy hős magyar véreink áthatva a hazaszeretettel mindent legyőző nemességéről, áttörtik ezereves multu nemzetünk magasabb hivatását.

Felemelő büszkeséggel tölti el a törvényhatóságot a vármegye fiait is magába ölelő 34. gyalogezrednek Pietrkow elfoglalásánál tanúsított ismételten hősiessége, amellyel az orosz csapatok mellett nagy diadal kivívásánál halálfelelmet nem ismerő bátorsággal szereztek magyar hazánknak bicsületet és maguknak hervadhatatlan babérokat.

A vármegye a hős 34-ik gyalogezredet ez alkalomból szeretetének egész melegével köszönti és további győzelmes küzdelmeihez a magyarok istenének áldását kéri.

Együttal a vármegye közönsége azon kívánságának ad kifejezést a kormányhoz intézendő felirásban, hogy a kormány találja meg és alkalmazza hatékonyan annak módját, hogy a nemzeti és állami létért való jelenleg folyó legyőző küzdelem terén a magyar nemzet önálló államisága, hadseregének páratlan halálmegvető hősiessége, hátterbe ne állíttassék, homályban ne hagyassék s ezzel ne szenvedjen csorát azon jogi és erkölcsi alap, amelyen hogy önálló nemzeti és állami léte tovább fejlesztesse, azt a nemzet páratlan áldozatkészségének önként értendő gyümölcseként isteni és emberi jogon méltán követelheti.

Jelen határozatát a vármegye közönsége oly megkereséssel menti közli az ország összes törvényhatóságával, hogy a benne elhatározott feliratot pártolja.

Egyebekben az alispáni jelentést a vármegye közönsége tudomásul veszi.

Tizenhárom napos orosz uralom.

Sárospataki helyről jelentik: A laborefi körjegyző bejelentette az alispánhoz az oroszok tizenhárom napos uralmáról szóló hivatalos jelentését. A jelentésből, amely alapján a laborefi járást eleli fel, a következő jellemző részleteket közöljük:

Az oroszok november 24-én vonultak be Borodba és Laborcra, 26-án pedig Nagycsernőbe. Ezeket a községeket tizenöt nap mulva, december 11-én hagyták el. A három község közül legnagyobb szenvedett Nagycsernő, amelynek 214 háza közül százhatvanegyet foglaltak el az oroszok. Három éjszakán egyszerre több helyen keletkezett tűz gyújtó-

gatók következtében. Laborcra aránylag kisebb a pusztulás. Itt csak 36 ház égett le, de nem gyújtogatók, hanem gránátok következtében, aminek az volt az oka, hogy ez a község egy nagyobb út között tűzvonalába esett.

A községi bírók mindenütt megmaradtak a helyükön, hasonlóképpen a lakosság legnagyobb része. Az emberek az égő házak alatt pincékbe, vermekbe és a közeli erdőkbe menekültek.

Nem áll az, hogy az oroszok a parasztnéppel kíméletesebben bántak; azoknak is annyi kárt okoztak, amennyit tudtak. A lakásokat és üzleteket feldúlták, akár otthon volt a tulajdonosuk, akár nem. A leégett házak, az elrabolt lovak, marhák, a károsított üzletek, a tönkretett termés stb. értéke a körjegyző becslése szerint körülbelül 1.200.000 korona.

Laborcra az oroszok két öreg zsidót, akiknek lakásán telefontárgyakat találtak, magukkal vittek. Ezeknek sorsáról semmi sem tudnak. Nagyszerűen egy hatvanéves parasztot, egy kis fiút és egy hároméves gyermeket orosz gojyók megöltek, két asszony megsebesült. Valószínű, hogy az eltévedt gojyók okozták ezeket a szerencsétlenségeket; az oroszok nem gyilkoltak senkit. A községek határa tele van orosz holttestekkel és állati hullakkal. Az élelmiszerhiány igen nagy; maga a körjegyző is kénytelen volt három napi ottbentartózkodás után az éhség miatt Alsómagyára menni.

Oroszok garázdálkodása Máriavölgyben.

Máriavölgyről (Sárosmegye) írják a Magyar Kurirnak: A Máriavölgyi üveggyára 250 hivatalnok között van Steiner Rezső szabadkai származású fiatalember is, akinek a lakására szintén betörték az oroszok. Steiner most igen érdekes levélben számol be az oroszok máriavölgyi szerepléséről. Többek között ezeket írja:

— A máriavölgyi üveggyár kemencéiben akkor is izzott az üveg, amikor seregünk visszavonult az oroszok elől és bizonyossá vált az orosz invázió.

— Az oroszok mintegy tíz nap előtt szerencsétlenné tették minket a gyárban. A 3600 főből álló orosz csapatban cserkeszek és krimi kozákok is bőven voltak. A csapat parancsnoka: egy alezredes a tisztjeivel Steinhauz igazgató vendégszobájában éjszakánként olyan éktelen dárídót csapott, hogy a házból senki sem hunyta le a szemét. A gyártelep koreszmáját egy svadron kozák feltörte, a hordókat kigurították és nekiláttak az ivásnak. Részegen azután szörnyű garázdálkodást csaptak. A munkások pincéit feltörték, összes élelmiszereiket elrabolták, az egyik gyári tisztviselő butorait tönkretették. A telepen lévő szárnyasokat összelökdösték és ledökdösték. A csendőrségi laktanyát is teljesen széjjel turták. Hasonló sorra jutott a tanítónő lakása is. Az igazgatói lakást sem kímélték meg. Itt az összes szekrényeket átkutatták, az igazgató fehérneműit pedig az utolsó szálig ellopták. Minden élelmiszernek lába kelt és a pyalánk kozákok a befűtött üvegeket is kihörpítették. Batyukban hordták el a rengeteg takarmányt is. Az igazgató kára jelentékeny. A tiszti menázi az ő ebédlőjében volt és a tisztek étkezésén az igazgatónak, a vendéglátó gazdának, vendégnek kellett részt vennie.

— Az orosz megszállás egy hétig tartott. Csapataink megjelenésének hírére a muszkák sietve pusztultak Máriavölgyről és nem messze a gyártól helyezkedtek el lövészárkaikban. Gép-puskájuk egészen a gyár tetőire szórta a gojyót. Mikor azonban a mi ágyúink is megszólaltak, az oroszok örült futásnak eredtek Bártfa irányában. Csapataink nyomon követték és üldözték őket. Galbató körül szintén volt ütközet.

— Sárosvitét katonáink teljesen megisztították az ellenségtől. A lakosság nyugalma visszatért, Máriavölgyön pedig a mindenükből kifosztott munkások — állam segítségében reménykedve — tovább fujják az üveget.

Négyszázmillió dollárért rendelt hadiszert az entente.

(Amerikából pótolják a folszerelést és municiót. — Az egyoldalú semlegesség. — Amerika gyárai Angliának, Franciaországnak dolgoznak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 22.

Németország erőyes diplomáciai lépéseket tett — amint erről már hírt adtunk — Washingtonban amiatt, hogy Amerikából a semlegességgel nem sokat törődve rengeteg hadiszert szállítanak az entente-batalmaknak, amelyek számára az angol flotta biztosítja azt, hogy a hadi folszereléseket átszállíthatják az oceanon. Wilson elnök ígéretet is tett, hogy ezt a semlegességbe ütköző szállítást beszüntetik és erre vonatkozólag már törvényjavaslat is készült a washingtoni szenátus elé. Az acél-tröszt pedig Wilson elnök kívánságára kötelező ígéretet tett, hogy nem készít gyáraiban tengeralattjárókat a hadviselő államoknak.

Hogy milyen szükség volt Amerikát a semlegesség tényleges megtartására figyelmeztetni és hogy mekkora arányokat öltöttek a háboruszkodó entente-batalmak amerikai megrendelése, arról fogalmat nyertünk az amerikai lapok közleményeiből.

— Az európai háború kitörésekor azt jóslták, hogy a tengerentúli pusztulából Amerikának haszna lesz — írja önérzetesen egyik amerikai magyar napilap. — Mig a haroban álló országok készlete tartott, mig saját gyárával hadiszükségletét minden állam el tudta látni, nem volt szükség Amerikára, most azonban, mintán a hosszú ideig húzódó mérkőzés esatásorba szólít minden munkabíró embert és Európa gyárára, kereskedelme majdnem teljesen szűnetel, a nagyhatalmak kénytelenek Amerikában megvásárolni azt, amit Európa képtelen előállítani.

Az egyes európai államok titkos megbízottai már néhány hónap óta itt járnak, ruházatokra, felszerelési tárgyakra, municióra és egyéb háborus cikkek előállítására több amerikai gyárossal szerződést is kötöttek. A vásárt mindig készpénzben kötötték és most már nemsokára megindul Európából az aranyáradat, amely Amerika kereskedelmi és gyáripari pangásának nemcsak végét vet, de az Egyesült Államoknak pezsgő gazdasági életet is biztosít.

Négyszáz millió dollárra becsülik az európai nagyhatalmak által eddig Amerikában megrendelt áruk értékét. A megkötött üzletekből tehát már is óriási haszna van Amerikának és a rendelés napról-napra nagyobb arányokat ölt. Charles Schwab, a bethlehemi acélgárak főreiszvényese legutóbbi kirándulása alkalmával két száz millió dollár árára acélmű szállítására kötött Nagy-Britanniával és Franciaországgal szerződést. (Az acélmű ártatlan megnevezése alatt gyuriszok, gránátok, hadihajó-felszerelések, löszarkocsi stb. értendő.) Ezeknek az áruknek az elkészítése hosszú időre igénybe veszi az itteni vas- és acélgárak üzemképességét.

Charles Swab a napokban érkezett vissza és alig lépéskor azonnal kijelentette, hogy tíz esztendőig az Egyesült Államokban soha nem tapasztalt prosperitásra lehet számítani. Schwabnak, az acélgárások prosperitására vetett hitét az Armour Co. egyik főhivatalnok, H. H. Morrick is osztja, a ki azt mondja, hogy nem csak a jelen van biztosítva, hanem a jövő is bizonyos. A nagy üzlet most már nem elmélet, hanem tény. Az egyik üzlet-szobában észlelhető lehangeltséget ellensúlyozza a másik üzletág sikere. Októberben a behozott a kivitel 60 millió dollárral haladta felül,

mig szeptemberben csak 18 millióval. A hazai forgalom minden vonalon emelkedik, az olcsó és könnyelmű hitel, a visszatért bizalom és a készpénzre alapított óriási kivitel a hazai forgalom fellendülést is bizonyossá teszi.

Friedrick S. Fish, a south bendi Studebaker társaság elnöke Schwabbal egyidejűleg szintén Angliában járt a járművekre (persze hadijárművekre), szerződésekre és más felszerelésekre (caupa katonai „szerződések” és felszerelésre) az angol kormányval 15 millió dolláros szerződést kötött.

A kanoshai automobilgyárnál öte száz tengerautót, a jacksoni automobilgyárnál pedig egy millió dollár árára gépkocsit rendeltek Angliában, Franciaország és Oroszország, mig a francia kormány egyetlen st. pauli cégűl, darabonként 8 dollárnyi árban báránybőr bakcsiket rendelt, amelyekből a cég minden héten 4000 darabot köteles szállítani.

Swantonban 2,500.000 dollár árára töltenyt, East St. Louisban négy millió dollár árára golyót készítenek európai — értsd: francia és angol — rendelésre, Kina számára pedig Bratt & Whitney Co. hartfordi telepén 1,500.000 dollár árára fegyverkészítő gépeket csinálnak.

Delavanban egy európai hadsereg számára 400.000 darab horgolt kabátot készítenek és Bridgeporton, New-Havenben, Altonban, Bostonban, meg Pittsburgban sok gyárat ellátak európai rendelésekkel, csak Bostonban magában 18 millió dollárt tesz ki a rendelés. (Az óvatossá amerikai magyar lap mindenhol elhagyja az „európai” megrendelések mellől, hogy melyik állam a megrendelő, de természetesen ők és mi is jól tudjuk, hogy az entente hatalmasságai.)

A Schwab által kötött szerződés folyamánaként az acél tröszt összes west virginiai bányáiban teljes erővel megindult a munka és az európai kereslet a helyi forgalmat is fellendíti. A réz vidékekről minden rést elszállítottak.

Az ipari fellendüléssel egy időben a tőzsdék is újra megkezdtek munkájukat. A new-yorki és pittsburgi értéktőzsdék voltak az elsők, melyek megnyitották kapuikat s rövid időn belül várható, hogy Wall Street ép olyan élénk lesz, mint a háború kitörése előtt volt.

Előléptetés. A király, Biró Alajos tartalékos várkapitány-hadnagyot, aki Przemyslnél tanúsított vitézségeiért a hadioktányes III-ad osztályú vitézségi érmet kapta, főhadnaggyá nevezte ki. Masztig Emil volt aradi rendőrtisztet, a 16. honvéddalozgerred tartalékos hadnagyát főhadnaggyá nevezte ki.

Magyar talizmán. A Tisza István gróf miniszterelnök elnöksége alatt álló Országos hadsegélyező Bizottság, mely a hadbavonultak családjainak támogatása terén már eddig is áldásos munkát fejtett ki, a mai napon nagyarányú akciót indított, mely rövid időn belül bizonyára az egész országban a legnagyobb népszerűségnek fog örvendeni. A bizottság a „Magyarok Nagysasszonya” képevel (a régi zászlók és pénzekről ismert istenanya a gyermek Jézussal) ellátott ezüst medallionokat és gyűrűket hoz „Magyar talizmán” elnevezés alatt forgalomba, valóságos apró remekműveit az ékezer iparművészettől, melyeket a történelmi 1914—15. évezének és a „Patrona Hungariae” szavak díszítenek. Az antik utánzat domborművű medallionok hátulján pedig Csernoch János her-

cegprimás által választott mondattal: „Magyarok Nagysasszonya, hazánk reménye” látható. Minden igaz magyar hite, reménye mindenkor a magyarok nagysasszonya. De fokozottan és megingathatatlanul bizakodjunk a mostani nehéz időkben benne, bízunk, reméljük, hogy ő meg fog óvni a háborúban küzdő hozzátartozóinkat minden bajtól és az ő áldása lesz a magyarok fegyvere. A fémjelzett tömör ezüst gyűrű és medallionok ára darabonként 3 korona. Bizonyos, hogy ez az érték a történelmi jelleg által pár év múlva magasan felszökken. A bizottság mindenütt eladóhelyeket létesít, de a talizmánok megrendelhetők közvetlenül az Országos Hadsegélyező Bizottság Jelvényosztályánál is. (Budapest, Képzőművészeti Akadémia utca 14. szám.) A szétküldés utánvétellel történik. A Magyar Talizmán lesz az idei karácsony és újév ognépszerűbb ajándéka.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Tündér.

Csütörtök: d. u. fél 4 órakor Hamupipőke, gyermek-opercett.

Péntek: d. u. Kornevillei harangok, este: Lengyelvér.

Szombat: d. u. Kabaret és Vörös ördögök, este: Svihákok, új betanítás.

Vasárnap: délután Gül baba, este: Lőcsői fehérsasszony, daljáték. Ujdonság.

* A színház hírei. Hamupipőke és a Kis törpék című énekes és táncos darab megy csütörtökön délután fél négy órai kezdettel a színházban. A darabban, mivel sok benne a szereplő, az egész társulat el van foglalva. Konkvil fánycs kiállítás is lesz. — A háromnapos ünnepen az igazgatóság a legnagyobb sikerű arabokat tűzte ki, így

Péntek délután: Kornevillei harangok, este: Lengyelvér. — Szombat délután: Kabaret és Vörös ördögök, este: Svihákok, új betanítás. — Vasárnap délután: Gül baba, este: Lőcsői fehérsasszony, daljáték. Ujdonság.

* Psylander-est az Urániában. A színház igazgatósága a közkíváncsúságot, a mai napon két előrangú Nordia slágert mutat be, melyek mindegyikében Psylander, a mozi világának ez a báványozott kedvence és legnagyobb művésze játszik. Az egyik kép a Nagyváros kísértései, telve a nagyvilági élet szépségeivel, de egyszerűsággal és abban lejtőszó nagy tragédiáknak megindítóan szép jeleneteivel. Hűen élénk tárja a ké az előkelő világ kellemes szórakozásait, de egyszerűsággal annak árnyoldait is és itt alkalma van a nagy művésznek a képbe telje egyéniségét belevinni. Ugyanekkor egy másik Psylander dráma is sorra kerül: A becsületért, melyben a kiváló művész tehetségének egy másik oldalát ragyogtatni.

* Psylander-esték az Apollóban. Ép úgy mint tegnap, ma este is szüfolt szüfőter nézte végig az Apolló színházban A becsületért embert, melynek címszerepét Psylander Waldemár játszta. A nagy dán színész nevének varázsa nem szűnt meg, sőt a hónapokig artó pihenés után a publikum úgy látszik, még fokozott érdeklődéssel kíséri az új Psylander-dramákat. Szerdán kerül utoljára vetítésre az új Psylander-elkius első darabja „Mindnyáunknak el kell menni” című hangulatos háborús drámával a több nagyon érdekes háborús aktualitással együtt. Csütörtökön, karácsony előestéjén új műsort mutat be az Apolló „Milyen ki vagy a mennyekben” című aktuális drámával. Ezen a napon az előadások délután három órakor kezdődnek.

* „Meghalt a gólya” a századlagaikörültebb vigjátéka legközelebb kerül színpadra az Urániában.

Forradalom az orosz sereg veresége nyomán?

(A cárné a békemozgalmat élén. — Véres tiltetések a fővárosban. — Ostromállapot Pétervárott.)

Túlszáll tudósítás.

Pétervár—Berlin, december 22.

„Volt már a vérontásból.”

Berlin: Oroszországban a beltorrongás egyre terjed. A kelet és a nyugati városokban felhívások keringtek a katonák között, amelyek arra akarták rávenni őket, hogy gyilkolják meg tisztjeiket. A letartóztatott duma-képviselők-nél manifestumot találtak, amely a következőket mondja:

— Elég volt már a vérontásból. A győzelem csak az orosz népi láncolat szilósítóját.

Békét akar a cárné.

BERLIN. A Berliner Tageblatt jelenti Rómából: Oroszországban nagy a lehangoltság a vereségért és a francia támadások sikertelenségéért. A béketörekvéseknek a cárné és Witte a szószólói.

Ostromállapot Pétervárott.

Bukarest: A Dimnateanek jelentik Pétervárról:

Az orosz kormány ma manifestumot tett közre, melynek értelmében a kormány — tiltatva véve a nagyarányú és forradalom szítását célzó összeesküvést, melyet a legutóbbi időben fedeztek fel — indítatva erőre magát, hogy az ország összes fő és középiskoláit bezárja, minthogy az összeesküvésben a diákok vezető szerepet játszottak. Ezek közül több mint háromszázat le is tartóztattak.

Egyben az orosz hadügyi kormány rendeletet bocsátott ki, melyben meghagyja Pétervár város katonai parancsnokának, hogy a mai naptól kezdve Petrograd város és a hozzá tartozó kerületek területe harminchat kilométernyi körzetben ostromállapotban levőnek tekintendő. Este 8 óra után senkinek sem szabad az utcára kimennie, az ór legelső hívására meg kell állni. Aki ez ellen vét, halálal büntetettetik.

Zsidó gyarmatot tervez Oroszország.

Budapestről jelentik: Az orosz uralom alól felszabadított Új Sandeből Budapestre érkezett az ottani nagytőzsdés, Bergmann Chajim. Teljesen kifosztva — vagyont, két házát vesztette el — jött a magyar fővárosba, hogy annak idején elmenekült nőrokonait kinyomozza. A szerencsétlen ember, akit a hatóság közbenjárására az önkéntes élelmiszerellátásról látott el kenyérrel és élellyel, rettenetes részleteket mond el az oroszok garázdálkodásáról. Így például egyik rokona meghalt, a zsidó ritus szerint nyolc napig gyászt kellett ülnie az elhaltért. Amint ezt az oroszok megtudták, nemcsak állandóan gunyolták, de fizikailag is megakadályozták, hogy a szertartást elvégezze. Felragaszták, lökdösték, úgy, hogy végül fel is hagyott a gyászolással és most itt Budapestben pótolja a mulasztottakat.

Ez a menekült mondotta el azt is, hogy az orosz ország parancsnokai hivatalosan közölték a zsidókkal, hogy a háború után egészséges fekvésű francia, vagy angol gyarmatra fogják őket szállítani, ahol autonómtelepet alapíthatnak. Ezt a rendelkezést azzal okolta meg, hogy Oroszország a zsidóknak nem adhat annyi szabadságot, mint amennyit most élveznek és így csak örökös elégedetlenség lenne a következménye annak, hogy megtérné őket Galiciába.

Huszonhét pogrom három hét alatt.

Berlin: A Lokalanzeiger jelenti, hogy az utolsó három heten a kiewi kormányzóságban huszonhét pogrom volt. A finn képviselőház elnökét a háború tartamára Szibériába száműzték. A forradalmi mozgalmak már a hadseregbe eljutottak és hatásuk mutatkozni kezd már a lövészárkokban is.

Genf. A magánjelentések, amelyek a legutóbbi pogromokról számoltak be, a Kamence és Podolazkban lefolyt véres zsidóüldökléseket az orosz sajtó megerősíti. A pogromok a zsidóüldözések klasszikus házában, Dél-Oroszországban és Oroszlengyelország egyes részeiben folytak le.

A Novy-Vosod jelenti Szentpétervárról, hogy Skiernevice parancsnoka főszoletta a négyezer főnyi zsidó lakosságot, hogy egy délután leforgása alatt hagyja el a várost és amikor ez megtörtént, a zsidó házak általános kirabolása megkezdődött. A Lodzer Tageblatt jelenti, hogy november végén a pogromokat ismét folytatta a lakosság és a katonaság és az üldökléseket csak néhán tudta megakadályozni a város parancsnoka. Szentpéterváron minden éjszaka házkutatások vannak a zsidók lakásain és egyáltalában nem kímélik meg azokat sem, akik a hátrérről menekülnek. Még a nyomorekku vált katonákat is eltávolítják szülőhelyükre, mikor meggyógyulnak, mert nincsen lakásjuk Szentpéterváron. Haver, de teljesen házon kívül tartózkodást tekintve ki az orosz zsidó lapok. Hogy mennyit ér ez, az látszik abból is, hogy még a liberális lapokat is, amelyek az orosz poláitnak hívták, oly erősen cenzúrázzák, hogy legtöbb az üres helyek. Az orosz zsidó lapok ekkor csak területi terjedelemben jelennek meg.

A cár „kedves zsidaiért.”

Genf. Hogy milyen remények lehetnek az oroszországi zsidóknak a nekik tett ígéretek megvalósulását illetőleg, arról fogalmat nyervehetünk abból a beszélgetésből, amelyet a Nova Gazeta lengyel lap munkatársa egy orosz szenátorral folytatott.

— Ha a zsidóknak kedvező reformok életbe is lépnek — mondotta a szenátor — akkor is csak nagy általánosságban hajthatók végre. Semmire sem lehet számítani arra, hogy a szabad költözködési zónát teljesen felfüggeszessék és az iskola látogatás szisztematikus arányán is csak némi módosítás történhet (középiskolák tanulói között Pétervárott és Moszkvában csak öt, egyebütt tíz, a zsidók számára megnyitott helyeken tizenöt százalék zsidó ifjú vehető fel, főiskolai hallgatók sorában pedig csak 3, illetve 5 és 10 százalék lehet a zsidó.)

— Amennyiben — folytatta a szenátor — a galíciai zsidóknak, akik idáig teljes egyenjogúságot élveztek, neheztükre esne alkalmazkodni ezekhez a rendszabályokhoz: az orosz kormány az entente másik két hatalmának támogatásával nagyszabású akcióval mozdítja elő kivándorlásuk lehetővé tételét.

Forradalmi hangulat az orosz fővárosban.

Kopenhágából jelentik: Egy svájci kereskedő, aki Svédországon keresztül utazik haza Pétervárról, az ottani hangulatról a következőket mondotta el egy újságról: Észrevehető volt, hogy a legutóbbi két hétben az orosz nép gyökeres hangulatváltozáson ment keresztül. Amíg eleinte mindenki abban a hitben élt, hogy az egyes vereségek ellenére is végül Oroszország mégis győzni fog, addig a nép most az ellenkező végletbe esett és sötét pess-

szimizmus uralja a hangulatot. A hadvezetőség költését senki el nem hiszi és mindenki el van kesztve rá, hogy Oroszország nagy katasztrófát él át. Már a legutóbbi napokban, mielőtt az orosz fővárost elhagytam, terjesztették a hírt, hogy az orosz front magyongult és hogy az orosz sereget rettenetes veszteségek között az egész vonalon visszaverték. A pétervári lapok megkísérelték a népet megnyugtítani, de ez az igyekezet nem sikerült, mert már senki se hisz abban az állandó mesében, hogy a visszavonulást stratégiai okok teszik szükségessé. Ezek a megnyugtató előzetes közlések éppen az ellenkezőjét érik el annak, amit szolgálnak és Pétervárott mármegvannak győződve, hogy az orosz seregnek darcos teljes s tökéletes. Lodz eleste roppant vereséget hozott és már kibékültek Pétervárral azzal a gondolattal, hogy rövidesen Varsó is elesik. Forradalmi mozgalmak is észlelhetők, amelyeket a hatóságok brutális erőszakkal nyomnak el. Folytonosan házkutatásokat tartanak, letartóztatásokat eszközölnek és még Oroszországban is szózatlanul sok politikai port tergetnek, amelyekről a nyilvánosság csak keveset tudhat. Most már nem tartanak sebesülteket Pétervárra és Moszkvába, kisebb városokban helyezik el őket, hogy ne adjon alkalmat nyugtalanságra és zavargásokra, amint az számtalanszor megtörtént. Néhány nappal ezelőtt a cár Moszkvába érkezett, fogadtatása nagyon hideg volt. Az orosz-japán háború óta még nem uralkodott ilyen nyomott hangulat Oroszországban. A győzelemben már senki se hisz és akadnak hangok, amelyek a békekötést sürgetik. Most már ott tartanak Pétervárott, hogy Oroszországot Anglia és Franciaország áldozatának tartják, akik az orosz népet el hagyják vérezni, míg ők tétlenül maradnak.

Köpenhágából jelentik: Köpenhágából érkezett a hír, hogy az orosz fővárosban egy idő óta folytonos zavargások törnek ki. Ama gyárak kivételével, amelyek a hadseregnek dolgoznak, az összes ipartelepek beszüntették a működésüket. Ennek fogva a nép között nagy a nyomor, a hatósági segély pedig éppenséggel nem elegendő. A forradalmi propaganda tehát kedvező talajra talált. A munkásnegyedben különösen gyakori a zavargás és néhány nap előtt több ezer munkás gyűlt egybe a Newski Prospekt előtt, ahol véres összeütközésre került a sor a tüntelők és a rendőrség között. Minden nap letartóztatnak néhány munkást, akik a forradalmi hangulatot szítják.

Újabb lap betiltások.

Bukarest, december 22. Pétervárott Nikolajevics nagyherceg megint betiltott öt újságot.

Lehet-e forradalom Oroszországban?

Köln. A Kölnische Zeitung ma vezérlőkében foglalkozik azzal a kérdéssel: Szabad-e számítani, hogy Oroszországban forradalom lesz. Azt feleli az újság, hogy nem lehet és nem is szabad. Csak az optimisták, akik azt hitték, hogy Oroszország belső szülöttsége miatt nem mer háborút viselni, számítanak most az oroszok veresége után forradalomra. A japán háború után az orosz seregek 10 ezer kilométernyire voltak hazulról, tehát a szabadságmozgalmakat nem lehetett könnyű szorral elfojtani. Most azonban, a cárhoz hű hadsereg otthon van. A hadsereg ma egészen más mint volt 10 évvel ezelőtt. Sok történt a tisztek és a legénység javára. Az igaz, hogy az yperi fellendülés sok felvilágosodással jár, csak hogy a forradalmi elemek most mint katonák szolgálnak. A parasztságot az ország gerince és ennek hangulata nem is

meretes. De nem is lehet, mert Oroszországban nincs aki szervezze a tömeget. Ezért végződött kudarcra a legutóbbi forradalom is. Az orosz nép szervezetlen és azok az intellektuális fanatikusok, akik ideális gondolkodásnak nem

ismernek el maguk fölött tekintélyt. Ha látjuk is a forrongás, az erjedés jeleit, korai lenne, a forradalomra, mint szövetségesre számítani: katonáinknak kell az orosz sereget megverni.

A világháború boszorkány konyhájából.

(Az orosz sajtó angol szolgálatban. — Edward Grey egyetlen olvasmánya. — A politikai ügynökök üzelmei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 23.

A csatatereken tomboló harcokkal egyenlő értékű az a hadjárat, amelyet a diplomata folytatnak. Az újságok tele vannak részint hazug hírek cáfolatával, részint pedig olyan diplomáciai okmányokkal, amelyek egyik vagy másik nagyhatalom magatartását a hadviselő államra kedvező vagy kedvezőtlen színben tüntetik fel.

A népek szimpátiája és antipátiája soha sem volt oly döntő tényező, mint a háborúban. Ennek a háborúnak az eszköze a sajtó.

A világlapok ma oly döntő erejűek, mint egy-egy hadsereg, mert a szavukat messze hallják és a híradás korlátolt lévén, sok millió ember csak azt tudja, amint az ő befolyásolt vagy valamely érdekcsoport ügyét szolgáló újságja mond. A hangulat is hozzá járul a háború megnyeréséhez vagy elvesztéséhez. Ezért kellett óriási szenzációt az egész világon, de különösen pedig diplomáciai és kormánykörökben az a hír, hogy a londoni Times társaság megvásárolta a legelterjedtebb orosz nacionalista lapot, a Novoje Vremját. Ennek az eseménynek jelentőségét a beavatott diplomata körökben a következőképp méltatják:

— Meglepetést keltett ugyan a lapvásár, de készültek rá a diplomata körök. Nehány esztendeje történt, hogy a pétervári diplomata testület egy tagja megtudta, milyen titkos szálak fűzik a legnagyobb orosz hecelapot az angol politikához. A pétervári telefon központ tévedése folytán kihallgattatta Nicolson Arthur akkor angol nagykövet beszélgetését a Novoje Vremja kiadójával, a galiciai renegát Wjergun-nal. A lapvásárlás ügyét, amellyel a Times-társaság urrá lett az orosz organumnak Wesselitzy-Bosidarovits, a hírhedt angol-orosz politikai ügynök közvetítette. Valankor drezdai levelezője volt a Novoje-Vremjának, de kiutasították. Angliába ment hasonló minőségben és az orosz kormány által dusan jutalmazott ügynök befolyásra tett szert az angol kormány-nál is. Husz évig üzte üzelmeit. Egy cél hevitette: bosszút állni Németországon és a monarchián, amelyre különösen haragodott, minthogy boszniai születésű volt és otthon nem tudott érvényesülni. Az ő teremtménye a londoni Balkán-Komité, ő találta fel a neszlavizmust és ő ültette át az ilyen fajta mozgalmakat Londonból Oroszországba. Az annexió válság idején a Novoje Vremja teljesen Anglia szolgálatában állott és Londonból óriási szubvenciót kapott és a pénzek Wesselitzy kezén mentek át. Amellett, hogy ideáljait szolgálta, nem idegenkedett nagy összegektől sem, mert igen fényes háztartást vitt. Mikor a Balkán-érvényesség megszűnt és megindult az agitáció a közép-európai hatalmak ellen, sok millió korona jött forgalomba. Wesselitzy meg tudta győzni az angol kormányt arról, hogy meg-

kell vásárolnia Novoje Vremját, az orosz kormány befolyásolására. Így jött létre a Times-Novoje Vremja társaság. Ezért érthető meg, hogy a két lap az utóbbi években ugyanazon politikai iránynak a híve és megérthető a Times mostani politikai főszerkesztőjének, egykori bécsi levelezőjének, Steednek a karakterisztikus magatartására. A Times szöröstől-böröstől felteszködött Oroszországnak. Már a háború előtt megállapították, hogy a Times mostani gazdája, Northcliff lord, aki a lap árának leszállításával roppantul elterjesztette azt, rendszeresen jelentetett meg Oroszországot népszerűsítő illusztrációkat lapjában. Beismerte a lord, hogy ő ezeket mint hirdetések kezelte és igen sok pénzt keresett velük.

Nem valószínűtlen, hogy az az angol pénz, amellyel az orosz lapot megvásárolták, tulajdonképpen Párisban kölcsönként orosz kormány pénz volt és hogy míg az angol kormány segédkezett az orosz lap megvásárlásában és azt hitte, hogy lesz egy eszköze az orosz kormány befolyásolására, a valóságban az orosz kormány volt a ravasz, aki ezen a rejtett módon angol ügynököket is szerzett magának. Így szegődött szolgálatába a Buxto fivérek, akik a látszat szerint angol, de valójában orosz érdekeket szolgáltak. A Times levelezője, maga Steed is annak idején, határozottan orosz szellemben dolgozott. Hogy ez mit jelent az angol politika szempontjából, annak megértésére tudni kell, hogy Edward Grey külügyminiszter, aki csak angolul beszél és még soha sem mozdult ki Angliából, saját vallomása szerint még sohasem olvasott a Timesen kívül más újságot. A miniszter az utóbbi években többször játszott siralmas szerepet, mert olyasmit tartott angol politikának, amit a valóságban Pétervárról a kedvens lapja révén az agyába csempészték. Annak helyes megítélésére, hogy hol készítették elő a világháborút, emez összefüggések ismerete igen hasznos lehet.

LEGUJABB.

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentései.

Szerajevó. A Südslavische Correspondenz jelenti, hogy a szerb hadifogságba jutott osztrák-magyar katonák nagy részét Monasztirban őrzik. A foglyoktól elszedték ruhájukat és értéktárgyaikat, tüdőanyagunk sincs, más-különbben megjárna a bánásmód.

Ancona. Eszad pasa 30.000 albánnal készült megtámadni Szerbiát.

Szófia. Az észak-bulgáriai mohamedánok között körülhordozták a próféta zászlóját és kihirdették a szent háborút.

Cairó. Egyiptomban a kormány újra átalakult. Husszein az új szultán kizíratot intézett a miniszterelnökhöz. György angol király üdvözölte a szultánt.

HIREK.

— Előléptetések a háziezredben. A király a 33. gyalogezredben Radig Alajos, Serb Tivadar, Riscutia Mózes, Visti Sándor Váler, Gross Gyula és Togugnaz János főhadnagyokat századosokká, Seidl Ferenc hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki.

— Tisza István gróf előadása a háborúról. Budapestről jelentik: Tisza István gróf a régi képviselőházban ma este előadást tartott „A háború hatása a nemzet jellemére” címen. Óriási előkelő közönség hallgatta végig a miniszterelnök értékes előadását. Tisza István gróf kifejtette, hogy a háború az ember élet legborzasztóbb zivatarra, a csapást legnagyobbika. Lángba borult falvak, éhes, nyomorgó emberek sokaságát jelenti a háború, amely nekünk elkerülhetetlen. Vázzuk ezután Szerbiát, bűnös szövetségeseit, akik a jás célokat akarták elérni és kapzsiságból, hatalomvágyból felidéztek a háborút, ránk kényszerítették a háborút, mely lét, vagy nem léte kérdése elé állítja a háborus családokat.

— Kivihágították a Wartburgot. Eisenachból táviratozzák: A Tannhäuser című Wagner-operából és a német középkori lovagregéből közismert Wartburgot 1648 óta tegnapelőtt világították ki először teljesen. A történelmi multu vár kivilágítása Hildenburg lengyelországi győzelmeinek tiszteletére történt. A környék lakossága nagy ünnepséget rendezett a kivilágítás alkalmából.

— Cseh képviselők a hadügyminiszternél. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal jelenti: Az elmúlt napokban több cseh képviselő tartózkodott Bécsben. Az ifjú cseh képviselők ügyvivő bizottságának megbízásából Mastalka, Czech és Tobolka dr. képviselők tartózkodtak Bécsben, hogy több politikai és cseh nemzeti ügyben interveniáljanak. Mastalka képviselő hosszasan tanácskozott Krobattin hadügyminiszterrel. Az említett képviselők felkeresték Stürgkh gróf miniszterelnököt és néhány szakminisztert. A miniszterelnökkel két óra hosszat tanácskoztak a képviselők. A cseh agrár-klub elnökségének tagjai Stanek és Vizekowsky képviselők szintén felkeresték az egyes minisztereket.

— A trónörökös — estei herceg. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király megengedte, hogy néhai Ferencz osztrák-estei főherceg, modenai herceg és néhai Ferencz Ferdinánd osztrák-estei főherceg végrendeletének rendelkezéseire képest, Károly Ferencz József főherceg saját maga és az őt követő, egyenrangú házasságból származó utódok, akik a Ferencz Ferdinánd főherceg 1907. évi június 3-án kelt végrendeletéhez képest a hátrahagyott vagyonrészeket birtokolják, az Este család nevét és címerét a saját nevükkel és címerekkel egyesítsék.

— Lembergben rabolnak az oroszok. Ma Budapestre érkezett Románian át Lewiczky lembergri nagykereskedő. Lemberg mai életéről a következőket mondta:

— Az összes elmenekültek lakásait feltörték az oroszok és azokból minden elvihetőt elvittek. Septický püspök három milliót érő vagyonát néhány hét előtt sequestrálták. Nagy felháborodást keltett a lakosság körében, hogy az orosz hatóságok behozták a botbüntetést és a legesekélyebb vádért vagy gyanúért már betoltnak. Lemberg lakosságának naponta imádkall mondania a cár életéért. Ebbe az imába úgy a keresztény, mint a zsidó lakosság egy titkos passzust szőtt bele, amelyben a mi katonáink mielőbbi visszatéréséért könyörögnek.

— Köszönetnyilvánítás. Az izraelita népkonkha javára az elmúlt héten befolyt adományok kimutatásából kimaradt Grimm A. József és neje 10 korona adománya, a mit ezennel helyesbítünk. Az elnökség.

— Wieser Aladár temetése. Ma megérkezett Aradra Szerajevéből Wieser Aladárnak, a város tragikus halált halt volt helyettes főszámvivőjének holtteste, amelyet családja ekshumáltatott. A megboldogultat csütörtök délután 11 órakor helyesik örök nyugalomra a felsőtemető halottas házából.

— A tanítóképző tartálékkórház vezetője és sebesült katonái köszönését mondanak a „Ferenc-téri” polgári fiúiskola növendékeinek, a kisérő Patkos tanár és Somodics hitoktató uraknak, a kisérőjükben levő hölgyeknek — valamint egy előkelő aradi úri családnak azért a nemesszívű és emberbaráti cselekedetükért, hogy kórházunk sebesültjeit és betegeit f. hó 19-én délután finom, nagyszerű uzsonnával és nagymennyiségű cigarettával megvendégelték. Ezen cselekedetükkel egy örökké emlékeztető délutánt szereztek sebesültjeinknek, akik mindig hálával gondolnak a humanus adakozókra. Kérjük, hogy kórházunkat úgy a fent nevezett nemes lelkű adakozók, valamint a n. é. közönség adományaival továbbra is támogatni sziveskedjenek.

— Háromszázán a karácsonyfa alatt. A városban gazdagon megrakva áll már két hatalmas fa, melyeket Hegedűs Ede alezredesné kérő szavára a legnagyobb dícséretre érdemes buzgalommal díszített fel Arad város minden nemes ügyért lelkesülő, megértő társadalma. Az ünnepi aktusra, mely templomi istentisztelettel csütörtök délután négy órakor kezdődik, ezután is meghívja a rendezőség a város közönségét.

— A zab árának országos érvényű megállapítása. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. miniszterium a zabért követelhető legmagasabb árat a magyar szent korona országainak egész területére — súlymértékre való tekintet nélkül — métermázsánként (100 kg.) 24 koronában állapítja meg. Ezt a legmagasabb árat, amely magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is, zsák nélkül, az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2 százalékkal haladhatja meg az osztrák-magyar banknak az ügyelet megkötésekor érvényben állott váltóleátszámítási kamatlábát. A rendelet december 25-én lép életbe.

— Angol kém Potsdamban Berliából jelentik: Tegnap este hét órakor egy orosz tisztí uniformisban járó ember szemet szant Potsdam utcáin a rendőröknek, mert fölszerelése és ruhája nem volt szabályszerű. Követni kezdték és amikor a gyanús ember észrevette, hogy üldözik, bemennekült egy templomba. A rendőrök figyelmessé tették erre egy katonai őrzőrajtot, amely feltűzött szuronyával benyomult a templomba. Az üldözött idegen egy oldalajtón kimenekült és mivel más útja nem volt beleugrott a folyóba. A vízből kihalszták és a gárdakaszárnyáaa kísérték. Ott kiderült róla, hogy angol kém.

— Két nap. Rövid idő ugyebár két nap is mégis milyen fontos időszakot jelent a karácsonyi ünnepek alatt. A nagy, hatalmas tolongás, a várva-várt igazi forgalom szüntelen köpekben, ilyenkor játszódik le, a városok boltjaiban. Megindul az emberáradat és a kereskedők, bár a nehéz munka az övék, örömmel látják, mint telik az üzlet vásárlóközönséggel. Természetes, hogy ezen mozgalmas napokban, a legnagyobb diadalt azok az áruházak ülik, amelyek a sok játék- és ajándéktárgyakat szállítják a karácsonyfa alá. Vezető szerepe van Fischer Simon Nagyruházának, Szabadság-tér 12. sz. alatt. Ha betekintünk ebbe a ragyogó helyiségbe, büszke örömmel teifünk el, mert azt látjuk, hogy bizony már nagyváros számba megyünk.

1985

— Házasság. Grünstein Armin vasárnap kötött házasságot Schönberger Janka úrléánnyal.

— A háborúra való tekintettel igen szolid árakon árusít briliáns, gyémánt, platina, arany- és ezüst ékszereket, órákat, műveket és órákat Igaz Sándor ékszerész. Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. sz.

— Aradvármegyei Gazdasági Egyesület december hó 29-én, kedden délelőtt 9 órakor, az egyesület székházának tanácstermében tartja IV. igazgató-választmányi gyűlését, amelynek tárgysorozata a következő: Elnöki jelentés az egyesület működéséről. Az 1915. évi költség-előirányzat megállapítása. Földmívelésügyi miniszter leiratai: A gazdasági cselédek családtagjainak támogatása tárgyában a Sárosvármegyei gazdasági egyesülethez intézett választát másolatban közli. Ertesít a román kormányának a buza és a liszt felék kivitelét tiltó rendelkezéséről. Tudatja, hogy a jelenlegi rendkívüli állapotokra való tekintettel az 1914—1915. év telén népies gazdasági előadások és tanfolyamokra, valamint a tenyésztő baromfi- és államsegélyt nem engedélyezhet. — A m. kir. állami közpincék szervezeti szabályainak egy példányát küldi. — Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége f. évi nagygyűlésére az egyesület képviselőjében 5 tagnak a kiküldését kéri. — Országos Magyar Gazdasági Egyesület felhívása az 1915. január hó 10-én a cukorrépa termelők ügyében tartandó országos értekezletre vonatkozólag. — Biharvármegyei gazdasági egyesület átirata a gazdasági cselédek gabona járandóságának részbeni pótlása tárgyában. Esetleges indítványok. Az elnökség.

— A katonák meleg ruháira adakoztak: Németh Zsigmondné, Vas Gusztávné 10 korona, Szilbereisz nővérek (Talpas) 5 korona, N. N. Mihály-utcai áll. elemi iskola, Moldovai Györgyné (Nagynalmágy) Volyánszky Frigyesné, Pollák Katinka (Kassa) Bóra Elemérné (Honfő) özv. Mikolay Lajosné 20 korona, Mayer Edéné, Scherhag Ernő, Nemess Gézané, id. Jánosi Jánosné 10 korona, Spitz Ida, Varjassy Árpádné, dr. Mogáné Popp Alexandrin báróné és lánya, Horváth Janka és Antal Benőné, özv. Feldmanné Vajda Henriette. — Köszönet a jó lelkű adakozóknak. — Meleg ruhaneműre nagy szükség van. A tértarancsnokság erre hívja fel a nagyközönség figyelmét. Ne álljunk meg most, mikor mind zordabb az idő. Küldjenek a katonáknak meleg ruhára. Pént, ruhát köszönettel elfogadok s azokat közvetlen a katonákhoz juttatom. Dr. Múlek Lajosné.

— Az Apolló színház ajándéka az aradi sebesülteknek. Az aradi Apolló-színház igazgatósága számtalanszor tanujelét adta már emberbaráti aldozatkésztségének. Eltekintve attól, hogy az Apolló-színház bármikor teljesen ingyen engedi a nézőtérre a sebesült katonákat, az igazgatóság több ízben nagyobb pénzadományt küldött a hadbavonultak családtagjainak támogatására és az aradi Vörös Kereszt céljaira. Az Apolló igazgatóságának állandóan gyakorlott jótéteményébe most újabb láncszem kapcsolódik: mind a husz katonai kórház számára 10—10 koronát küldött az igazgatóság azzal, hogy az összegeket a sebesültek karácsonyára fordítsa a Vörös Kereszt. Vásárhelyi Janka, a Vörös Kereszt elnöknője hálásan fogadta az Apolló-színház újabb adományát.

— Képeskönyvek, ifjúsági iratok és mesékönyvek, diszmnakák, zeneművek, diszlelőpapirok, festék-dobozok, kifestő-könyvek, emlékkönyvek, lev. lap-albumok, olajfestmények, karácsonyfadíszek, imakönyvek stb. stb. legolcsóbban KERPEL könyvkereskedésben szerezhetők be. Ugyanott a legelegánsabb, divatos névjegyek is megrendelhetők.

411

— Graffert J. és fia ékszerész, Andrássy-tér 22. Karácsonyi ajándékokat a háborús viszonyokra való tekintettel leszállított árak mellett árusít mindennemű briliáns, gyémánt és aranyékszereket. Nagy ezüstáru raktár rendkívüli olcsó árakban.

— Felhívjuk figyelmét Gábor Miklós cukorka-üzletének lapunk mai számában levő hirdetésére. 5879

— Karácsonyi és újévi alkalmas ajándékok, elegáns női táskák, uti készletek, bőrdíszek, fésű- és manikűr-garnitúrák, játékszerek, társasjátékok s más ajándéktárgyak nagy választékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél, Arad, Andrássy-tér 16.

— Olcsó ékszerek alkalmi vételek folytán arany, briliáns, gyémánttárgyakat és órákat igen olcsón nagy választékban árusít Waldmann I. ékszerműves. Szabadság-tér 14. sz.

Üchritz Emilné grófné a háborús karácsonyról.

(Az aradi gyermek felruházó egyesület karácsonyi ünnepe. — Százhat gyermek meleg ruhája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 22.

A jótékony egyesületek áldásos munkájára soha olyan szükség nem volt, mint ezekben a napokban, amikor a legszomorúbb télnek néz elébe ezer és ezer család és százai a szegény gyermekeknek, akiket apátlán árvákká tett a mindnyájunk létféért dúló háború. Minden hálánkra érdemesek azok, akik szent karácsony fehér ünnepére szenvedő arcokról letörlik a fekete gyászt és melengető, vidám örömet esznek a szűk nyomorlakások hideg fala közé. Azok a jótékony hölgyek, akik ma délután az Aradi Gyermekfelruházó egyesület ruhakiosztási ünnepélyén résztvettek, akik buzgó fáradozásaikkal lehetővé tették, hogy százhat szegény gyermek ne érezze a tél hidegének borzalmait, megérdemlik a társadalom becsülő elismerését, és megérdemlik azt az egyedül igaz hálát, amely gyermekszívekből, tisztán csillogó gyermekszemekből áradt feléjük.

— Százhat fiú- és leánygyermek, az aradi elemi iskolák növendékei kaptak ma jó meleg téli ruhát, cipőt, csizmát, harisnyát, keztyűt, kalapot az aradi Gyermekfelruházó egyesület, amely jóságos szívű védnöknője, gróf Üchritz-Amade Emilné csillagkeresztet hölgy vezetésével már több ízben fejtett ki igazán üdvös és sikeres tevékenységet a szegény gyermekek felruházása terén. A város háza első emeleti kistermében délután három órakor folyt le a megható ünnepély. Magas, szinte a terem mennyezetéig érő karácsonyfa pompázott az egyik sarokban, dusan megrakva cukorral, édességekkel. A különböző iskolák tanítói és tanítónői sorba állították a gyermekeket, akikhez ezután az egyesület elnöknőjének, Priegl Irénnek távollétében, az egyesület titkára, Probst Böske intézett kedves és szeretetteljes szavakat. A szép beszéd után megkezdődött a ruhakiosztás. Az asztalokon nagy halomban álltak a kiosztásra kerülő ruhaneműk és a következő sorszámkok és urileányok gondoskodtak róla, hogy mindenki rendben, hiánytalanul megkapja a magáét:

Köpf János dr. né, Molnár Lászlóné, Vajda Bertalané, Probst Böske, Vertán nővérek, Singer Vilma, Urbányi Ilonka, Salgó Piri, Persa Tóni, Oravetz Mimi, Kádár Mariska, Reicher Pepe, Bogdán Emmi, Friedmann Ilona, Pick Annus, Eckert Erzs, Klein Alice, Weisz György, Stein Lici, Gammer Irén.

— Mikor elfogyott az utolsó ruhadarab is az asztalokról és százhat gyermek szorongatta boldogan a hóna alatt a kapott csomagot, Mohos Agoston tanító mondott köszönetet az Egyesületnek önzetlen munkájáért. Majd nagy karácsonyfa ezüstös pompáira került a sor, minden apróságnak jutott a sok finom cukorból. Ezután Üchritz-Amade Emil grófné a következő szép beszédet mondta el:

— Mélyen tisztelt hölgyek, mélyen tisztelt tantestület és kedves gyermekek! Szomorú időket élünk és mi nem azért hívjuk Önöket ide, hogy fityogtassuk, hogy adunk valamit. Sokkal nemesebb cél vezérelt ide. Azért kértük, hogy önök itt megjelenjenek, hogy mindenki együtt ünnepelhesse ezt a nagy ünnepet, a karácsonyt. A karácsony mindig nagy ünnep volt. De az idén talán még százszorosa nagyobb. A karácsonynak alapja a szeretet. Az idén a szeretet hatványozva van, mert a szomorú szív mindig

többet és jobban szeret. Ez a nagy szeretet eljut a csatatérre is, összeköti a távollévőket az itthonmaradottakkal, és a nagy szeretet összeköti a lelkeket és mi most úgy érezzük, mint-hogyha együtt lennénk, mintha csak egy érzés, egy eszme élne bennünk, a haza és a szabadság eszméje.

— A háború, amely annyit romba döntött, amely annyi szomorúságot okozott, a másik oldalról termékeny magvakat hintett el. Az emberiség szívébe beleplántált olyan érzéseket, amelyek eddig idegenek voltak. Az emberek sokkal jobbak lettek. És ezt az a nagy gond tette, az a nagy feltét, amelyet azok iránt érzünk, akik a csatatéren vannak. És az érzés átszellemítette az embereket és kiknek köszönhetjük, hogy ez a nagy lelki reform létrejött? Csak azoknak, akik ott maradtak s akik most is ott harcolnak a csatatéren. Nemcsak a házáért haltak meg tehát ezek, mi értünk, a mi javunkért is harcoltak. Nekünk meg kell lálnunk az ő nagyszerű munkájukat és nemcsak most kell jobbaknak és nemesebbeknek lennünk, hanem azoknak is kell maradnunk.

— Kedves gyermekek, amikor tavaly és tavalyelőtt gyakoroltuk veletek a jótékonyt, mindig jó szívvvel tettük, de soha olyan jó szívvvel, mint most, e nehéz időkben. Most a társadalom terdeségei megszűntek, most nincs semmi különbség, most az ember csak érez, csak szeret, a társadalom bajai, az úgynevezett modern hibák most eltörpültek, az embernek csak egy eszménye van: segíteni másokon, akik rá vannak szorulva. Becsüljétek meg az ajándékokat, legyetek jók, tanuljatok jól, legyetek jó hazafiak, mert csak bennetek van a mi reményünk, mert ti vagytok a jövő és ti fogjátok megalapítani a jövő Magyarországot.

A grófnő magasatos, emelkedett szavait lelkesen megéljeneste a közönség, majd végül Máté János, a gáji elemi iskola negyedik osztályának tanulója köszöntö meg keresetlen szavakban a kapott ajándékokat.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1914. évi december 23-án:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

A tündér.

Végjáték 3 felvonásban. Írta: Orbók Loránd. Rendező: Deli Lajos.

Közdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Képeskönyvek

20, 30, 50, 70 fillér, 1 K., 2 K.

4861

Mesekönyvek

20, 30, 40, 60 fill. 1 K., 2 K.

Társasjáték

30, 50, 70, 90 fill. 1-50, 2 K.

Legújabb, 70 fill.

Toronykockajáték

Karácsonyi és Újévi képeslapok

4-6-8-10 fill.

Levélnapir

fehér és színes

csomagban 20 fill.

dobozban 1 K.-tól

Décsi Géza

könyv- és papíruzetében
Forray-utca. Telefon 902.

* Az ezen rovat alatt közölteteket nem vállalunk felelősséget.

Meghalt a gólya.

?

5747

Védekezés

a kolera ellen!

Hathatós bacillusölő és desinfectáló szer: Istállók, szemétdombok és egyéb földreusó helyek részére. — Ara: 1 kgm 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György

„TURUL”

gyógyszertárban

Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

69436

A legolcsóbban szerezh-
jük be szükségleteinket

A Központi Nagy Áruház-

ban József főherceg-ut 1. (a városházzal szemben.)

Nagy

Karácsonyi Vásár

játék, diszműáru
és karácsonyfa-diszekben.

Jótékony egyesületek és Vörös-
kereszt részére 10% engedmény.

Hirdetmény.

Az aradi ier. hitközség előljá-
rósa ezennel pályázatot hirdet a
„Haas Jónás, Nanetta és Béla-
alapítvány” kihárasítási alapjából
esedekes 590 kor. kamataira.

A kihárasítási alapítvány ka-
mataira pályázhatnak „jó erkölcsű,
zsidó vallásu aradi leányok, akik
megfelelő házasságra akarnak
lépni.”

A pályázati kérvények 1915.
január hó 5. napjáig az aradi ier.
hitközség előljáraságához terjesz-
tendőek be.

5948

Az elnökség.

29688—1914.

Hirdetmény.

A honvédelmi miniszter a 19720/20.
elm. 1914. számú intévényével az
1915. évre a városunk területén
található lovaknak újabb osztá-
lyozását rendelte el.

Felhívjuk ennélfogva mindazo-
kat, kiknek birtokában ló, öszvér,
öszvérszamar és szamar van, hogy
a folyó évi december hó 25. től
1915. január hó 1-ig terjedő 8
napl határidőn belül lovaik, ösz-
véreik, öszvérszamaraik és szama-
raik számát, nemét, valamint a
lovaikhoz tartozó málhásálat fel-
szereléseket az összeírás fogana-
tosítása céljából a helyszínen meg-
jelenő rendőri kerületi biztosok-
nak 200 koronáig terjedhető pénz-
büntetés terhe mellett pontosan
bejelentéék.

Nem kell bejelenteni a követ-
kező lovakat:

1. az ő Felsége és a királyi
ház tagainak udartartásához tar-
tozó lovakat,

2. a nemzetközi jog értelmé-

ben területenkívüliséget élvezők
személyes használatra szolgáló lo-
vakat,

3. a fegyveresőkhöz tartozó
egyeneknek annyi lovát, ahányat
mozgósításuk tartani kötelesek,

4. a csendőrséghez tartozóknak
szolgálatuk teljesítéséhez szüksé-
ges lovakat;

5. az udvari és állami mén-
intézeteknek, állami méneseknek
és csikótelepeknek tanyász és
gazdasági lovakat,

6. a kincstár tulajdonában lévő
lovakat,

7. ama lovakat, amelyek a f.
év tavaszán megtartott loosztáyo-
záskor mindenkori alkalmatlannak
találtattak és vörös színű „Tanu-
sítvány”-nyal láttattak el.

Arad sz. kir. város tanácsától,
1914. évi december hó 20.

A városi tanács.

Első segéd

vegyes szakmában Engros-
ban jártas, románul beszélő,

alkalmazást nyert

azonnali belépésre. Ajánlato-
kat feltételekkel:

Berkovits Hermanné,

Brád.

2041

Igaz Sándor

ékszerész

Minorita-palota. Telefon 321. sz.

Igen szolid árak!

Nagy választék: Brillións, gyémánt, platina, arany és ezüst ékszerekben, ezüstneműekben és órákban.

Alapítva 1902-ben.

5855

Alapítva 1902-ben.

APRÓ HIRDETÉSEK

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintéztetni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

LEVELEZÉS.

Elvált „Árva asszonynak” levele van a kiadóhivatalban. 5948

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal

fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Cím Herceg Mihály, Nagykamarás. 5942

Gépirásban jártas

állami díjok csekély díjazás mellett, délutáni mellékfoglalkozást keres. Ruzs Tódor, törvényszéki díjok. 5927

ALKALMAZÁST NYER.

Gép- és gyorsíró

kerestetik azonnali belépésre. Magyar-német nyelven írt ajánlatok fizetési igények megjelölésével „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5938

Jó és gyors

írású fiatalember vagy leány kiegészítésként azonnal alkalmazást nyer. Jelentkezni az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Tanuló leány

alkalmazást nyer Kerpel Issó könyvkereskedésében. 5946

KÜLÖNFÉLE.

Szépén berendezett

különbejárati utcai szoba villanyvilágítással, kiadó. Teljesen jó karban levő hálószoba jutányosan eladó. Kápolna-utca 8. 5920

Ninesen szebb és szórakoztatóbb

karácsonyi
ajándék

fiatalnak és
öregnek egyaránt, mint a mindenütt feltűnést keltő

rajzoló-
készülék!

Egyedüli raktár és
főelárusító:

Pichler
Sándor

könyv-, papir- és
írószerkereskedő

Arad, Szabadság-tér 1. szám.

7119—1914. p. m.

Hirdetmény.

Az 1915. évi törvényhatósági utadó alapra vonatkozó költségek előirányzatát az utadó % és minimumok iránti részletes számadással együtt az 1890. évi I. t. c. 22. §-a értelmében a városháza I. emeletén lévő hivatalos helyiségben folyó hó 15-től 30-ig terjedő 15 napi közzsemlére kiteszem azzal, hogy abba a hivatalos órák alatt bárki betekinthet, az előirányzat ellen felszólalhat és a felszólalást írásban a kitételi idő tartamának lejártá napjáig hozzámm benyújthatja.

Varjassy
polgármester.

Fogak

húzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágasra kitűnően, készülnek 3091

Halmos

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 40. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarkán, 3648

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

Névjegyek Krausz Paulin

csinos kivitelben készülnek az könyvkereskedése, Színház-Aradi nyomda r. t. nyomdájában. épület. Telefon 511.

Az Aradi Közlöny Nagy Répes Naptárát

1915. évre

az Aradi Közlöny minden

negyedéves

előfizetője

— amennyiben előfizetési hátralékban nincs — az esetben is, ha havonként fizet elő, mint minden évben, az idén is

ajándékul kapja.

KARÁCSONYFAK

(gyökeresek) 150—200 cm. magasak, szép, gömbölyű formásak, kaphatók

Pauzár Sándor

kertészetében Arad, Weitzer János-utca 9. sz. 5866 Telefon 565. szám.

Viszonteladónak árengedmény!

Viszonteladónak árengedmény!

FIGYELEM!

A legszerényebb és legkényesebb igényeket kielégítő nagy

karácsonyi cukorka vásár

megkezdődött

5879

Gábor Miklós Arad,

Salacz-utca 1. szám (Lőcs-ház.) Telefon 10-59. sz.

Nagy választék csokoládé karácsonyfa diszekben.

Marcipán dessertek. Legfinomabb élvezeti különlegességek.

Dus választék szaloncukorkákban.

Nagy választék karácsonyi dísz-szobrocskákban (cukorkával tölthető)

Felhívom a vásárló közönség figyelmét, vásárlását sziveskedne mihamarább eszközölni, hogy az utolsó napokban az óriási torlódások elkerülhetők legyenek.

Viszonteladónak árengedmény!

Viszonteladónak árengedmény!